

Teismo praktikos rinkinys

GENERALINIO ADVOKATO
ANTHONY MICHAEL COLLINS IŠVADA,
pateikta 2022 m. lapkričio 24 d.¹

Byla C-575/21

WertInvest Hotelbetriebs GmbH
prieš
Magistrat der Stadt Wien,
dalyvaujant
Verein Alliance for Nature

(*Verwaltungsgericht Wien* (Administracinis teismas, Viena, Austrija) pateiktas prašymas priimti prejudicinį sprendimą)

„Prašymas priimti prejudicinį sprendimą – Aplinka – Direktyva 2011/92/ES – Tam tikrų valstybės ir privačių projektų poveikio aplinkai vertinimas – Poreikio atlikti poveikio aplinkai vertinimą nustatymas remiantis valstybės narės nustatytais ribinėmis vertėmis ar kriterijais – Miesto plėtros projektas teritorijoje, kurią UNESCO klasifikuoja kaip pasaulio paveldo vietovę – Nacionalinės teisės aktas, pagal kurį poveikio aplinkai vertinimas priklauso nuo pasiektų ribų, susijusių su užimamu žemės paviršiaus plotu ir bendru patalpų plotu“

I. Įvadas

1. Viena – turtingą istorinį, kultūros ir architektūros paveldą turintis miestas. Iš pradžių buvęs keltų miestas, vėliau tapo strategiškai svarbiu romėnų įgulos miestu Vindobona. 1857 m. aplink miestą XIII a. pastatytos sienos ir kiti gynybiniai įtvirtinimai buvo sugriauti iki pamatų ir juos pakeitė 1865 m. atidaryta *Ringstraße* gatvė, o išilgai jos buvo pastatyta daugybė didelių eklektinio istorinio stiliaus visuomeninių pastatų, kurie dar vadinami *Ringstraßenstil* ir kuriuose panaudoti klasicizmo, gotikos, renesanso ir baroko architektūros elementai. UNESCO Vienos istorinį centrą, įskaitant *Ringstraße* gatvę, įtraukė į pasaulio paveldo vietovių sąrašą.

2. Maždaug už 250 metrų nuo tos *Ringstraße* gatvės dalies, kuri vadinama *Schubertring*, privati bendrovė siekia įgyvendinti projektą „ICV Heumarkt Neu – Neubau Hotel InterContinental, Wiener Eislaufverein WEV“ (naujasis „ICV Haymarket“ – *InterContinental* viešbučio, Vienos čiuožyklos atstatymas; toliau – naujasis *Haymarket* projektas)². Įgyvendinant naująjį *Haymarket* projektą, planuojama nugriauti dabartinį *InterContinental* viešbutį ir jį pakeisti keliais naujais statiniais, įskaitant 19 aukštų bokšto formos pastatą, skirtą viešbučiams, komercinėms,

¹ Originalo kalba: anglų.

² *Am Heumarkt* gatvė juosia pietrytinę vietos pusę. Ši gatvė laikoma viena seniausių Vienoje.

konferencijų, gyvenamosioms patalpoms ir biurams, taip pat požeminius ledo rūmus, sporto salę, baseiną ir 275 vietų automobilių stovėjimo aikštelę. Numatyta, kad naujasis *Haymarket* projektas užims apie 1,55 ha plotą, o bendras patalpų plotas sieks apie 89 000 m².

3. Atsižvelgiant į tai, kad projektas įgyvendinamas netoli Vienos centro, kuris yra UNESCO pasaulio paveldo vietovė, ir į tikėtiną poveikį, kurį turės planuojamas bokšto formos pastato aukštis miesto panoramai, kilo tam tikrų nesutarimų. Šiame prašyme priimti prejudicinį sprendimą *Verwaltungsgericht Wien* (Administracinis teismas, Viena, Austrija) iš esmės klausia, ar nusprendusi, kad dėl projektų turi būti atliekamas poveikio aplinkai vertinimas, valstybė narė, remdamasi savo priimtomis ribinėmis vertėmis ar kriterijais, gali būti įpareigota šį sprendimą priimti atlikusi individualų projekto, kuris neatitinka šių nustatytų ribinių verčių ar kriterijų, bet gali daryti reikšmingą poveikį aplinkai, nagrinėjimą.

II. Reikšmingos teisės nuostatos

A. Sąjungos teisės nuostatos

4. 2011 m. gruodžio 13 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvoje 2011/92/ES dėl tam tikrų valstybės ir privačių projektų poveikio aplinkai vertinimo³, iš dalies pakeistoje 2014 m. balandžio 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2014/52/ES⁴, be kita ko, įtvirtinti šie principai:

- „(7) sutikimas dėl valstybės ir privačių projektų planuojamos veiklos, galinčios turėti žymų poveikį aplinkai, turėtų būti duodamas tik atlikus tokių projektų galimo reikšmingo poveikio aplinkai vertinimą. Toks vertinimas turėtų būti atliktas remiantis atitinkama informacija, kurią pateikia projekto užsakovas ir kurią gali papildyti valdžios institucijos bei visuomenė, galinti būti suinteresuota minimu projektu;
- (8) tam tikrų rūšių projektai daro reikšmingą poveikį aplinkai, ir tokie projektai dažniausiai turėtų būti sistemingai vertinami;
- (9) kitų rūšių projektai gali ne visais atvejais daryti reikšmingą poveikį aplinkai ir tokie projektai turėtų būti vertinami, kai, valstybės narės manymu, reikšmingas poveikis yra tikėtinas;
- (10) valstybės narės, siekdamos nustatyti, kurie iš tokių projektų turėtų būti vertinami pagal daromą reikšmingą poveikį aplinkai, gali tam nusistatyti ribas ar kriterijus. Valstybės narės neprivalo kiekvienu atveju nagrinėti projektų, kurie pagal savo charakteristikas nesiekia nustatytų ribų ar netenkina kriterijų;
- (11) valstybės narės, nusistatydamos tokias ribas ar kriterijus arba nagrinėdamos projektus, kad nustatytų, kuriuos iš jų reikia vertinti pagal daromą reikšmingą poveikį aplinkai, turėtų atsižvelgti į šios direktyvos nustatytus atitinkamus atrankos kriterijus. Pagal subsidiarumo principą valstybės narės geriausiai žino, kokiais atvejais taikyti tuos kriterijus.“

³ OL L 26, 2012, p. 1.

⁴ OL L 124, 2014, p. 1.

5. Direktyvos 2011/92 1 straipsnio 1 dalyje nustatyta, kad ji taikoma vertinant valstybės ir privačius projektus⁵, kurie gali daryti reikšmingą poveikį aplinkai.

6. Direktyvos 2011/92 2 straipsnio 1 dalyje numatyta:

„Valstybės narės imasi visų priemonių, reikalingų užtikrinti, kad, prieš išduodant sutikimą planuojamai veiklai, projektams, kurie gali daryti reikšmingą poveikį aplinkai, be kita ko, dėl savo pobūdžio, masto ar vietos, bus reikalaujama sutikimo planuojamai veiklai ir poveikio aplinkai vertinimo. Tie projektai apibrėžti 4 straipsnyje.“

7. Direktyvos 2011/92 3 straipsnio 1 dalyje nustatyta:

„Vertinant poveikį aplinkai kiekvienu konkrečiu atveju yra tinkamu būdu nustatomas, apibūdinamas ir įvertinamas tiesioginis ir netiesioginis reikšmingas projekto poveikis šiems veiksniams:

- a) gyventojams ir žmonių sveikatai;
- b) biologinei įvairovei, ypatingą dėmesį skiriant rūšims ir buveinėms, saugomoms pagal [1992 m. gegužės 21 d. Tarybos] [d]irektyvą 92/43/EEB [dėl natūralių buveinių ir laukinės faunos bei floros apsaugos (OL L 206, 1992, p. 7)] ir [2009 m. lapkričio 30 d. Europos Parlamento ir Tarybos] [d]irektyvą 2009/147/EB [dėl laukinių paukščių apsaugos (OL L 20, 2010, p. 7)];
- c) žemei, dirvožemiui, vandeniui, orui ir klimatui;
- d) materialinėms vertybėms, kultūros paveldui ir kraštovaizdžiui;
- e) a–d punktuose nurodytų veiksnių sąveikai.“

8. Direktyvos 2011/92 4 straipsnyje numatyta:

„<...>

„2. Remdamosi 2 straipsnio 4 dalimi, valstybės narės nusprendžia, ar projektai, išvardyti II priede, turi būti vertinami pagal 5–10 straipsnius. Valstybės narės tai nusprendžia:

- a) išnagrinėjusios kiekvieną atvejį,
arba
- b) pagal valstybės narės nustatytas ribas ar kriterijus.

Valstybės narės gali apsispręsti naudoti abi a ir b punktuose nurodytas procedūras.

3. Kai pagal 2 dalį nagrinėjamas kiekvienas atvejis ar naudojamos valstybės narės nustatytomis ribomis ar kriterijais, privaloma atsižvelgti į atrankos kriterijus, išvardytus III priede. Valstybės narės gali nustatyti ribas arba kriterijus, pagal kuriuos nustatoma, kada projektams nereikia taikyti nei išvados procedūros pagal 4 ir 5 dalis, nei poveikio aplinkai vertinimo, ir (arba) ribas arba

⁵ 1 straipsnio 2 dalyje sąvoka projektas Direktyvos 2011/92 taikymo tikslais apibrėžiama kaip, be kita ko, „statybos darbai bei kitų objektų ar veiklos planų įgyvendinimas“.

kriterijus, pagal kuriuos nustatoma, kada projektams bet kuriuo atveju reikia taikyti poveikio aplinkai vertinimą nevykdant išvados priėmimo procedūros, nustatytos pagal 4 ir 5 dalis.“

<...>

9. Direktyvos 2011/92 II priedas pavadintas „4 straipsnio 2 dalyje nurodyti projektai“. Jo 10 punkte nustatyta, kad infrastruktūros projektai apima „urbanizavimo projekt[us], įskaitant prekybos centrų ir mašinų stovėjimo aikštelių statybą.“

10. Direktyvos 2011/92 III priedas pavadintas „4 straipsnio 3 dalyje nurodyti atrankos kriterijai“ (Kriterijai, kuriais remiantis nustatoma, ar dėl II priede išvardytų projektų turėtų būti atliekamas poveikio aplinkai vertinimas). Šio priedo 1 punkte nustatytos projekto charakteristikos, į kurias būtina atsižvelgti, ypač į: a) viso projekto dydį ir struktūrą; b) sąveiką su esamais ir (arba) patvirtintais projektais; c) gamtinių išteklių, visų pirma žemės, dirvožemio, vandens ir biologinės įvairovės, naudojimą; d) atliekų susidarymą; e) taršą ir trukdžius; f) didelių avarijų ir (arba) nelaimių, susijusių su projektu, tikimybę, įskaitant klimato kaitos sukeltas nelaimes, atsižvelgiant į moksl[o] žinias; ir g) pavojus žmogaus sveikatai.

11. Atsižvelgiant į šiame prašyme priimti prejudicinį sprendimą keliamų klausimų aktualumą, Direktyvos 2011/92 III priedo 2 punkte „Projekto vieta“ nustatyta, kad geografinės srities, kuriai projektas gali daryti poveikį, jautrumas aplinkosaugos požiūriu turi būti svarstomas būtinai atsižvelgiant į: a) esamą ir patvirtintą žemėnaudos pobūdį; b) santykinę teritorijos ir po ja esančių gamtinių išteklių gausumą, kiekį, kokybę ir regeneracinį pajėgumą; ir c) natūralios aplinkos buferinį pajėgumą, atkreipiant ypatingą dėmesį, be kita ko, į tankiai apgyvendintas teritorijas ir istorines, kultūrinės ar archeologinės svarbos kraštovaizdžius ir vietas.

12. Direktyvos 2011/92 III priedo 3 punkte „Galimo poveikio rūšis ir apibūdinimas“ nustatyta, kad tikėtinas reikšmingas projekto poveikis aplinkai turi būti svarstomas pagal kriterijus, išvardytus III priedo 1 ir 2 dalyse, ypač kreipiant dėmesį į projekto poveikį veiksniams, išvardytiems minėtos direktyvos 3 straipsnio 1 dalyje, atsižvelgiant į: a) poveikio dydį ir erdvinį mastą; b) poveikio pobūdį; c) tarpvalstybinį poveikio pobūdį; d) poveikio intensyvumą ir sudėtingumą; e) poveikio tikimybę; f) tikėtiną poveikio pradžią, trukmę, dažnumą ir grįžtamumą; g) kumuliacinį poveikį su kitais jau esamais ir (arba) patvirtintais projektais; ir h) galimybę veiksmingai sumažinti poveikį.

B. Austrijos teisės nuostatos

13. *Bundesgesetz über die Prüfung der Umweltverträglichkeit (Umweltverträglichkeitsprüfungsgesetz)* (1993 m. spalio 14 d. Federalinis poveikio aplinkai vertinimo įstatymas⁶, toliau – PAV įstatymas), kurio versija taikoma pagrindinėje byloje⁷, 1 straipsnis pavadintas „Poveikio aplinkai vertinimo tikslas ir visuomenės dalyvavimas“, jame nustatyta:

„1. Poveikio aplinkai vertinimo (PAV) tikslas – dalyvaujant visuomenei ir remiantis ekspertinėmis žiniomis:

1) nustatyti, apibūdinti ir įvertinti tiesioginį ir netiesioginį poveikį, kurį projektas turi arba gali turėti:

⁶ BGBl. Nr. 697/1993.

⁷ BGBl. I Nr. 80/2018.

- a) žmonėms ir biologinei įvairovei, įskaitant gyvūnus, augalus ir jų buveines;
 - b) žemei ir dirvožemiui, vandeniui, orui ir klimatui;
 - c) kraštovaizdžiui ir
 - d) materialinėms vertybėms ir kultūros paveldui;
- įskaitant bet kokią kelių padarinių sąveiką.

<...>

14. PAV įstatymo 3 straipsnyje „Poveikio aplinkai vertinimo objektas“ numatyta:

1. 1 priede išvardytiems projektams ir tokių projektų pakeitimams taikomas poveikio aplinkai vertinimas pagal toliau išvardytas nuostatas. 1 priedo 2 ir 3 stulpeliuose išvardyti projektai vertinami supaprastinta tvarka <...>

2. Jeigu 1 priede išvardyti projektai, kurie nesiekia tame priede nustatytų ribinių verčių arba neatitinka jame nustatytų kriterijų, tačiau atitinkamą ribą pasiekia arba kriterijų atitinka kartu su kitais projektais, valdžios institucija konkrečiu atveju nustato, ar dėl kumuliacinio poveikio gali kilti reikšmingų žalingų, nepageidaujamų ar neigiamų padarinių aplinkai, todėl reikia atlikti planuojamo projekto poveikio aplinkai vertinimą. Vertinant kumuliacinį poveikį, atsižvelgiama į kitus panašius ir geografiškai susijusius projektus, kurie jau yra vykdomi arba kuriems išduotas leidimas, arba projektus, dėl kurių valdžios institucijai anksčiau buvo pateiktas išsamus prašymas išduoti leidimą arba dėl kurių anksčiau buvo pateiktas prašymas pagal 4 arba 5 straipsnius. Nagrinėjimas konkrečiu atveju nereikalingas, jeigu planuojamo projekto pajėgumas nesiekia 25 % ribinės vertės. Kiekvienu konkrečiu atveju priimant sprendimą atsižvelgiama į 5 dalies 1–3 punktų kriterijus ir taikomos 7 ir 8 dalys. Poveikio aplinkai vertinimas atliekamas supaprastinta tvarka. Nagrinėjimo konkrečiu atveju nereikalaujama atlikti, jei projekto pareiškėjas teikia prašymą dėl poveikio aplinkai vertinimo atlikimo.

<...>

4. Dėl projektų, kurių ribinė vertė, susijusi su tam tikromis saugomomis teritorijomis, apibrėžta 1 priedo 3 stulpelyje ir kurie atitinka šį kriterijų, valdžios institucija konkrečiu atveju, atsižvelgdama į poveikio aplinkai mastą ir ilgalaikius padarinius, nustato, ar tikėtina, kad saugomai buveinei (2 priedo B kategorija) arba apsaugos tikslui, kuriam pasiekti buvo nustatyta saugoma teritorija (2 priedo A, C, D ir E kategorijos), gali kilti reikšmingų neigiamų padarinių. Atliekant šį nagrinėjimą, į 2 priedo A, C, D ir E kategorijas atsižvelgiama tik tuo atveju, jei procedūros pradžios dieną jos jau buvo įvardytos Bendrijos svarbos teritorijų sąrašė arba į jį įrašytos (2 priedo A kategorija). Jei tikimasi reikšmingų neigiamų padarinių, atliekamas poveikio aplinkai vertinimas. Kiekvienu konkrečiu atveju priimant sprendimą atsižvelgiama į 5 dalies 1–3 punktų kriterijus ir taikomos 7 ir 8 dalys. Nagrinėjimo konkrečiu atveju nereikalaujama atlikti, jei projekto pareiškėjas teikia prašymą atlikti poveikio aplinkai vertinimą.

4. a) Dėl projektų, kuriems taikomos 1 priedo 3 stulpelyje nustatytos specialios sąlygos, išskyrus nurodytas 4 dalyje, ir jei šios sąlygos yra įvykdytos, valdžios institucija konkrečiu atveju, taikydama 7 dalį, nustato, ar tikėtina, kad aplinkai kils reikšmingų ar neigiamų padarinių, kaip apibrėžta 1 straipsnio 1 dalies pirmoje pastraipoje. Jei valdžios institucija nustato, kad tokie padariniai yra tikėtini, poveikio aplinkai vertinimas atliekamas supaprastinta tvarka. Nagrinėjimo konkrečiu

atveju nereikalaujama atlikti, jei projekto pareiškėjas teikia prašymą atlikti poveikio aplinkai vertinimą.

5. Kiekvienu konkrečiu atveju priimdama sprendimą valdžios institucija, kai tinkama, atsižvelgia į šiuos kriterijus:

- 1) projekto charakteristikas (projekto dydį, gamtos išteklių naudojimą, atliekų susidarymą, aplinkos taršą ir trukdžius, tikimybę, kad dėl projekto gali kilti didelių nelaimingų atsitikimų ir (arba) gaivalinių nelaimių pavojus, įskaitant klimato kaitos sukeltus nelaimingus atsitikimus ir (arba) gaivalines nelaimes, remiantis mokslo žiniomis, ir pavojus žmonių sveikatai);
- 2) projekto vietą (jautrumą aplinkosaugos požiūriu, atsižvelgiant esamą ar patvirtintą žemėnaudos pobūdį, teritorijos ir po ja esančių gamtinių išteklių gausumą, kokybę ir regeneracinį pajėgumą, natūralios aplinkos buferinį pajėgumą, kai tinkama, atsižvelgiant į 2 priede išvardytas teritorijas);
- 3) projekto galimo poveikio aplinkai charakteristikas (poveikio tipą, dydį ir erdvinį mastą), tarpvalstybinį poveikio pobūdį, poveikio intensyvumą ir sudėtingumą, tikėtiną poveikio pradžią, poveikio tikimybę, poveikio trukmę, dažnumą ir grįžtamumą, galimybę veiksmingai sumažinti poveikį), taip pat poveikio aplinkai pokyčius, kuriuos nulemia įgyvendinamas projektas, palyginti su situacija, jei projektas nebūtų įgyvendinamas.

1 priedo 3 stulpelyje išvardytų projektų atveju poveikio variacijos vertinamos atsižvelgiant į saugomą teritoriją. <...>

6. Leidimas projektams, dėl kurių turi būti atliekamas vertinimas pagal 1, 2 arba 4 dalis, neišduodamas tol, kol neužbaigiamas poveikio aplinkai vertinimas arba konkretaus atvejo nagrinėjimas. Bet kokie pranešimai neturi jokios teisinės galios tol, kol neužbaigiamas poveikio aplinkai vertinimas. Kompetentinga valdžios institucija pagal 39 straipsnio 3 dalį leidimą, kuris buvo išduotas pažeidžiant dabartinę nuostatą, per trejus metus gali paskelbti negaliojančiu.

7. Projekto pareiškėjo, bendradarbiaujančios institucijos arba aplinkos ombudsmeno prašymu valdžios institucija paskelbia, ar dėl projekto privaloma atlikti poveikio aplinkai vertinimą pagal šį straipsnį, ir kuriuos kriterijus, nustatytus 1 priede arba 3a straipsnio 1–3 dalyse, tas projektas atitinka. Valdžios institucija tai gali padaryti ir savo iniciatyva <...>

9. Jei valdžios institucija pagal 7 dalį nusprendžia, kad dėl projekto nereikia atlikti poveikio aplinkai vertinimo, pagal 19 straipsnio 7 dalį pripažinta aplinkos organizacija arba kaimynas pagal 19 straipsnio 1 dalies 1 punktą turi teisę pareikšti ieškinį Federaliniame administraciniame teisme. Nuo paskelbimo internete dienos tokiai organizacijai arba tokiam kaimynui suteikiama galimybė susipažinti su administracine byla. Aplinkos organizacijos teisei pareikšti ieškinį lemiamą reikšmę turi administraciniame įsakyme dėl pripažinimo pagal 19 straipsnio 7 dalį nurodyta geografinė veiklos teritorija.

<...>“

15. PAV įstatymo 1 priede išsamiai apibūdinti projektai, dėl kurių turi būti atliekamas poveikio aplinkai vertinimas. 1 stulpelyje išvardyti projektai, dėl kurių turi būti atliekamas įprastas poveikio aplinkai vertinimas. 2 stulpelyje nurodyti projektai, dėl kurių turi būti atliekamas supaprastintas poveikio aplinkai vertinimas; 3 stulpelyje nurodyti projektai, kuriuose poreikis

atlikti supaprastintą poveikio aplinkai vertinimą nagrinėjamas kiekvienu konkrečiu atveju. Urbanizavimo projektai⁸, kurie užima ne mažiau kaip 15 ha žemės paviršiaus ploto ir yra didesnio nei 150 000 m² bendro patalpų ploto, nurodyti minėto priedo 2 stulpelyje⁹. PAV įstatymo 1 priedo 3 stulpelyje nustatyta, kad „jo 3 straipsnio 2 dalis taikoma [urbanizavimo projektams] su sąlyga, kad remiamasi pajėgumų, kuriems leidimas buvo išduotas per pastaruosius penkerius metus, suma, įskaitant pajėgumą ar plečiamą pajėgumą, dėl kurio pateiktas prašymas“.

16. PAV įstatymo 2 priede apibrėžiamos saugomų teritorijų, į kurias nuoroda pateikiama ir 3 stulpelyje, kategorijos. UNESCO pasaulio paveldo vietovės, kurios išvardytos pagal Pasaulio kultūros ir gamtos paveldo apsaugos konvencijos¹⁰ 11 straipsnio 2 dalį, laikomos „specialiomis apsaugos teritorijomis“, kaip tai suprantama atsižvelgiant į tų saugomų teritorijų A kategoriją.

III. Ginčas pagrindinėje byloje ir prašymas priimti prejudicinį sprendimą

17. 2017 m. spalio 17 d. *WertInvest Hotelbetriebs GmbH* kreipėsi į *Wiener Landesregierung* (Vienos žemės vyriausybė, Austrija), prašydama paskelbti, kad dėl naujojo *Haymarket* projekto nereikėjo atlikti poveikio aplinkai vertinimo.

18. 2018 m. spalio 16 d. *Wiener Landesregierung* (Vienos žemės vyriausybė) nusprendė, kad dėl naujojo *Haymarket* projekto nereikėjo atlikti poveikio aplinkai vertinimo. Ji laikėsi nuomonės, kad projektas neviršijo PAV įstatymo 1 priedo 18 eilutės b punkte aprašytų ribinių verčių ir kad PAV įstatymo 3 straipsnio 2 dalies nuostata dėl kumuliacijos nebuvo taikoma, nes projekto pajėgumas buvo mažesnis nei 25 % taikytinos ribinės vertės.

19. 2018 m. lapkričio 30 d. *WertInvest Hotelbetrieb* kreipėsi į *Magistrat der Stadt Wien* (Vienos miesto savivaldybė, Austrija), prašydama išduoti statybos leidimą naujam *Haymarket* projektui.

20. Keletas kaimynų ir aplinkos organizacija *Bundesverwaltungsgericht* (Federalinis administracinis teismas, Austrija) iškėlė bylą, joje ginčijo 2018 m. spalio 16 d. sprendimą. Nagrinėjant šią bylą, *WertInvest Hotelbetriebs* atsiėmė savo prašymą paskelbti, kad nereikėjo įvertinti projekto poveikio aplinkai. Nepaisydamas šio atsiimto prašymo, 2019 m. balandžio 9 d. *Bundesverwaltungsgericht* (Federalinis administracinis teismas) savo iniciatyva priėmė sprendimą, jame nustatė, kad dėl naujojo *Haymarket* projekto turi būti atliktas supaprastintas poveikio aplinkai vertinimas. To teismo manymu, Austrijos teisės aktų leidėjas per procedūrą, po kurios buvo išduotas leidimas urbanizavimo projektui, nesugebėjo tinkamai atsižvelgti į poreikį apsaugoti prie PAV įstatymo 2 priedo A kategorijos priskirtas saugomas teritorijas¹¹. Jis pridūrė, kad iš naujojo *Haymarket* projekto buvo matyti, kad projektai, kurie nesiekė PAV įstatymo 1 priedo 2 stulpelyje nustatytų ribinių verčių, galėjo daryti reikšmingą poveikį saugomam UNESCO pasaulio paveldui. Dėl šių priežasčių *Bundesverwaltungsgericht* (Federalinis administracinis teismas) padarė išvadą, kad Direktyva 2011/92 buvo neteisingai perkelta į Austrijos nacionalinę teisę ir kad dėl to buvo būtina išnagrinėti poreikį atlikti poveikio aplinkai vertinimą būtent dėl naujojo *Haymarket* projekto.

⁸ PAV įstatymo 1 priedo 3a išnašoje urbanizavimo projektai apibrėžiami kaip „integruotos daugiavertės plėtros projektai, kuriuose yra bent gyvenamųjų ir komercinių pastatų, įskaitant tiems pastatams skirtus privažiavimo kelius ir komunalines komunikacijas, ir kurių gyvenamoji teritorija išėina už projekto įgyvendinimo vietos ribų. Užbaigti miestų plėtros projektai ar jų dalys nebelaikomi urbanizavimo projektais, kaip apibrėžta šioje išnašoje“.

⁹ PAV įstatymo 1 priedo 18 eilutės b punktas.

¹⁰ Priimta Generalinėje konferencijoje ir pasirašyta 1975 m. gruodžio 17 d. Paryžiuje.

¹¹ PAV įstatymo 1 priedo 18 eilutės b punktas.

21. *WertInvest Hotelbetrieb* ir *Wiener Landesregierung* (Vienos žemės vyriausybė) šį sprendimą apskundė *Verwaltungsgerichtshof* (Aukščiausiasis Administracinis Teismas, Austrija). 2021 m. birželio 25 d. *Verwaltungsgerichtshof* (Aukščiausiasis Administracinis Teismas) panaikino *Bundesverwaltungsgericht* (Federalinis administracinis teismas) sprendimą, nusprendęs: kadangi *WertInvest Hotelbetrieb* atsiėmė prašymą pripažinti, kad projektui nebuvo reikalingas poveikio aplinkai vertinimas, *Bundesverwaltungsgericht* (Federalinis administracinis teismas) neturėjo jurisdikcijos priimti sprendimo šiuo klausimu. 2021 m. liepos 15 d. *Bundesverwaltungsgericht* (Federalinis administracinis teismas) nusprendė, kad, atsižvelgiant į atsiimtą minėtą prašymą dėl pripažinimo, 2018 m. spalio 16 d. *Wiener Landesregierung* (Vienos žemės vyriausybė) sprendimas negaliojo.

22. To teismo proceso metu *WertInvest Hotelbetrieb* prašymą išduoti statybos leidimą nagrinėjo *Magistrat der Stadt Wien* (Vienos miesto savivaldybė). Kadangi ši savivaldybė dėl to prašymo per šešis mėnesius nuo jo pateikimo nepriėmė sprendimo, 2021 m. kovo 12 d. *WertInvest Hotelbetrieb* pareiškė ieškinį dėl neveikimo *Verwaltungsgericht Wien* (Administracinis teismas, Viena), prašydama įpareigoti *Magistrat der Stadt Wien* (Vienos miesto savivaldybė) išduoti tą statybos leidimą, nes tam, kad toks sprendimas būtų priimtas, nereikėjo poveikio aplinkai vertinimo.

23. Siekiant nuspręsti, ar *Magistrat der Stadt Wien* (Vienos miesto savivaldybė) buvo kaltas dėl neveikimo, *Verwaltungsgericht Wien* (Administracinis teismas, Viena) manymu, būtina išsiaiškinti, ar dėl naujojo *Haymarket* projekto turėjo būti atliktas poveikio aplinkai vertinimas, nes projektas yra vienas iš reikšmingiausių Vienoje vykdytinų urbanizavimo projektų nuo Antrojo pasaulinio karo pabaigos. Jis taip pat pažymi, kad 2019 m. spalio 10 d. Europos Komisija išsiuntė Austrijos vyriausybei¹² oficialų pranešimą, jame atkreipė dėmesį į įvairius klausimus, susijusius su Direktyvos 2011/92 perkėlimu į Austrijos nacionalinę teisę¹³, visų pirma tai pasakytina apie netinkamas ribines vertes, dėl kurių praktiškai panaikinamas poreikis atlikti visų reikšmingų urbanizavimo projektų (pvz., naujojo *Haymarket* projekto) poveikio aplinkai vertinimą.

24. Šiomis aplinkybėmis *Verwaltungsgericht Wien* (Administracinis teismas, Viena) nusprendė sustabdyti bylos nagrinėjimą ir pateikti Teisingumo Teismui šiuos prejudicinius klausimus:

„1. Ar [Direktyvai 2011/92/ES] prieštarauja nacionalinės teisės nuostatos, pagal kurias „urbanizavimo projektų“ poveikio aplinkai vertinimas atliekamas tik pasiekus ne mažiau nei 15 ha žemės paviršiaus ploto užėmimo ribą, daugiau nei 150 000 m² bendro patalpų ploto užėmimo ribą ir tuomet, kai tai yra plėtros projektas, kurio paskirtis – bendra daugiafunkcinė statyba, bet kuriuo atveju apimanti gyvenamosios ir komercinės paskirties statinius, įskaitant tam numatytus kelius ir komunalinių paslaugų teikimo infrastruktūrą, teritoriniu atžvilgiu išeinanti už projekto teritorijos ribų? Ar svarbu tai, kad nacionalinės teisės aktuose yra nustatytos specialios sąlygos:

- laisvalaikio ar pramogų parkams, sporto stadionams arba golfo aikštynams (pasiekus tam tikrą ploto užimtumą arba tam tikrą stovėjimo vietų skaičių),
- pramonės arba verslo parkams (pasiekus tam tikrą ploto užimtumą),

¹² C(2019) 6680 final.

¹³ INFR(2019)2224.

- prekybos centrams (pasiekus tam tikrą ploto užimtumą arba tam tikrą stovėjimo vietų skaičių),
 - apgyvendinimo įstaigoms, kaip antai viešbučiams arba vasarvietėms (pasiekus tam tikrą lovų skaičių arba tam tikrą ploto užimtumą, apsiribojant atvejais, kai jos yra už uždarytų gyvenviečių ribų) ir
 - viešoms automobilių stovėjimo aikštelėms arba viešiesiems automobilių stovėjimo garažams (pasiekus tam tikrą stovėjimo vietų skaičių)?
2. Ar [Direktyvoje 2011/92/ES] – visų pirma pagal šios direktyvos III priedo 2 dalies c punkto viii papunktį, kuriame nustatyta, kad sprendžiant, ar turi būti atliekamas jos II priede nurodytų projektų poveikio aplinkai vertinimas, būtina atsižvelgti ir į „istorinės, kultūrinės ar archeologinės svarbos kraštovaizdžius ir vietas“, – reikalaujama ypatingos istorinės, kultūrinės ar architektūrinės svarbos teritorijose, kaip antai UNESCO pasaulio paveldo vietovėse, nustatyti mažesnes ribas arba kriterijus su mažesnėmis ribomis (nei nurodytos pirmajame klausime)?
3. Ar [Direktyvai 2011/92/ES] prieštarauja nacionalinės teisės nuostatos, kuriose nustatyta, kad, vertinant tokį „urbanizavimo projektą“, kaip nurodytas pirmajame klausime, nagrinėjant kumuliaciją su kitais tokio pat pobūdžio ir geografiškai susijusiais projektais turi būti remiamasi tik pajėgumų, kuriems leidimas buvo išduotas per pastaruosius penkerius metus, suma, įskaitant pajėgumą ar plečiamą pajėgumą, dėl kurio paduotas prašymas, kai urbanizavimo projektai ar jų dalys po įgyvendinimo sąvokų požiūriu nebelaikytini urbanizavimo projektais, o konkrečiu atveju atliktinas nustatymas, ar dėl kumuliacinio poveikio gali kilti reikšmingų žalingų, nepageidaujamų ar neigiamų padarinių aplinkai, todėl reikia atlikti planuojamo projekto poveikio aplinkai vertinimą, neatliekamas, kai planuojamo projekto pajėgumas nesiekia 25 % ribinės vertės?
4. Jeigu į pirmąjį ir (arba) antrąjį klausimą būtų atsakyta teigiamai:
- ar valstybės narės diskrecijos (pagal – šiuo atveju tiesiogiai taikytinas – [Direktyvos 2011/92/ES] 2 straipsnio 1 dalies bei 4 straipsnio 2 ir 3 dalių nuostatas) peržengimo atveju nacionalinių valdžios institucijų atliktinas nagrinėjimas, ar projektas gali turėti reikšmingų padarinių aplinkai, todėl reikia atlikti jo poveikio aplinkai vertinimą, gali apsiriboti tam tikrais aspektais, kaip antai tam tikros teritorijos apsaugos tikslais, ar tokiu atveju reikia atsižvelgti į visus [Direktyvos 2011/92/ES] III priede nurodytus kriterijus ir aspektus?
5. Ar pagal [Direktyvą 2011/92/ES], visų pirma atsižvelgiant į 11 straipsnyje nustatytus teisinės apsaugos reikalavimus, leidžiama, kad ketvirtajame klausime nurodytą nagrinėjimą pirmą kartą atliktų prašymą priimti prejudicinį sprendimą teikiantis teismas (per statybos leidimo išdavimo procedūrą ir vertindamas savo paties jurisdikciją), kuriam nagrinėjant bylą „visuomenė“ pagal nacionalinės teisės nuostatas šalis gali būti tik neperžengiant labai siaurų rėmų ir dėl kurio sprendimo „suinteresuotos visuomenės“, kaip ji suprantama pagal [Direktyvos 2011/92/ES] 1 straipsnio 2 dalies d ir e punktus, nariai turi tik labai ribotas teisinės gynybos priemones? Ar atsakant į šį klausimą svarbu tai, kad pagal nacionalinės teisės aktus – be pripažinimo *ex officio* galimybės – atskiro pripažinimo, ar privaloma atlikti projekto poveikio aplinkai vertinimą, gali prašyti tik projekto teikėjas, dalyvaujanti institucija arba aplinkos ombudsmenas?

6. Ar „urbanizavimo projektų“, kaip jie suprantami pagal [Direktyvos 2011/92] II priedo 10 dalies b punktą, atveju pagal tą direktyvą leidžiama, prieš atliekant būtiną poveikio aplinkai vertinimą arba greta jo ar prieš užbaigiant padarinių aplinkai nagrinėjimą konkrečiu atveju, kurio tikslas yra išsiaiškinti, ar būtinas poveikio aplinkai vertinimas, išduoti statybos leidimus atskiroms statybos veiklos rūšims, kurios yra bendro urbanizavimo projekto dalis, kai per statybos leidimo išdavimo procedūrą išsamus poveikio aplinkai vertinimas pagal [Direktyvą 2011/92/ES] neatliekamas, o visuomenė šalis gali būti tik labai ribotai?“

25. Rašytines pastabas pateikė *WertInvest Hotelbetrieb*, Austrijos vyriausybė ir Komisija. 2022 m. rugsėjo 14 d. surengtame posėdyje šios šalys kartu su *Magistrat der Stadt Wien* (Vienos miesto savivaldybė) ir *Verein Alliance for Nature* pateikė žodinius argumentus ir atsakė į Teisingumo Teismo klausimus.

26. Atsižvelgdama į Teisingumo Teismo prašymą, savo išvadoje nagrinėsiu pirmuosius keturis prašymą priimti prejudicinį pateikusio teismo klausimus.

IV. Vertinimas

A. Dėl priimtinumų

27. *WertInvest Hotelbetrieb* teigia, kad šis prašymas priimti prejudicinį sprendimą turėtų būti atmestas kaip nepriimtinas, nes naujasis *Haymarket* projektas nėra urbanizavimo projektas pagal Direktyvą 2011/92. *WertInvest Hotelbetrieb* manymu, visi projekto vykdymo vietoje esantys pastatai, išskyrus bokšto formos pastatą, jau yra pastatyti ir bus tik atnaujinti. Be to, arba alternatyviai, trečiasis klausimas yra visiškai hipotetinis. Nutartyje dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą nenurodyta, ar naujojo *Haymarket* projekto teritorijoje yra kokių nors panašių projektų, todėl šis klausimas yra nepriimtinas.

28. Pagal suformuotą jurisprudenciją, atsižvelgiant į SESV 267 straipsnyje nustatytą bendradarbiavimo principą, būtent nacionalinis teismas, kuriame buvo pradėtas ginčas ir kuris privalo prisiiinti atsakomybę už paskesnę teismo sprendimą, atsižvelgdamas į konkrečias bylos aplinkybes turi nuspręsti, ar tam, kad galėtų priimti sprendimą, reikia pateikti prašymą priimti prejudicinį sprendimą, ir nustatyti Teisingumo Teismui teikiamų prejudicinių klausimų svarbą. Taigi tais atvejais, kai nacionalinio teismo teikiami klausimai yra susiję su Sąjungos teisės aiškinimu, Teisingumo Teismas iš esmės privalo priimti sprendimą¹⁴. Teisingumo Teismas gali atsisakyti priimti sprendimą dėl nacionalinio teismo pateiktų prejudicinių klausimų tik jeigu pakankamai akivaizdu, kad prašomas Sąjungos teisės aiškinimas nėra susijęs su pagrindinio ieškinio faktinėmis aplinkybėmis arba tikslu, kai problema hipotetinė arba kai Teisingumo Teismas neturi faktinės ar teisinės medžiagos, būtinos tam, kad galėtų pateikti naudingą atsakymą į pateiktus prejudicinius klausimus¹⁵.

29. *WertInvest Hotelbetrieb* teigia, kad naujasis *Haymarket* nėra urbanizavimo projektas, kaip apibrėžta Direktyvoje 2011/92. Kadangi *WertInvest Hotelbetrieb* vardu pateiktas argumentas grindžiamas Sąjungos teisės nuostatų aiškinimu, nieko stebėtina, kad prašymą priimti prejudicinį

¹⁴ Žr. 2022 m. sausio 13 d. Sprendimą *Regione Puglia* (C-110/20, EU:C:2022:5, 23 punktą ir jame nurodyta jurisprudencija).

¹⁵ Žr. 2022 m. sausio 13 d. Sprendimą *Regione Puglia* (C-110/20, EU:C:2022:5, 24 punktą ir jame nurodyta jurisprudencija).

sprendimą pateikęs teismas atsidūrė situacijoje, kurioje prašo Teisingumo Teismo pagalbos, kad galėtų atsikirsti į šį argumentą. Taigi atrodo mažai abejotina, kad šis prašymas priimti prejudicinį sprendimą yra priimtinas.

30. Dėl trečiojo klausimo priimtinumą pažymėtina, kad nors nutartyje dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą nenurodyti kiti toje pačioje teritorijoje planuojami ar vykdomi projektai, atsižvelgiant į naujojo *Haymarket* projekto vietą ir jo kumuliaciją su kitais esamais ir (arba) patvirtintais projektais, kaip apibrėžta Direktyvos 2011/92 III priedo 1 dalies b punkte ir 3 dalies g punkte, šio klausimo negalima vertinti kaip visiškai hipotetinio, remiantis pirma minėta jurisprudencija.

31. Taigi siūlau Teisingumo Teismui atsakyti į pirmuosius keturis prašyme priimti prejudicinį sprendimą pateiktus klausimus.

B. Dėl pirmojo ir antrojo klausimų

32. Pirmuoju ir antruoju klausimais, į kuriuos galima atsakyti kartu, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės siekia išsiaiškinti, ar Direktyvos 2011/92 4 straipsnio 2 ir 3 dalys, siejamos su II priedo 10 dalies b punktu ir III priedo 2 dalies c punkto viii papunkčiu, prieštarauja nacionalinės teisės aktams, pagal kuriuos urbanizavimo projektų poveikio aplinkai vertinimas atliekamas tik kai jie užima ne mažiau kaip 15 ha žemės paviršiaus ploto ir jų bendras patalpų plotas viršija 150 000 m², neatsižvelgiant į tai, kad tokie projektai gali būti vykdomi istorinės, kultūrinės ar archeologinės svarbos vietovėse, pvz., UNESCO pasaulio paveldo vietovėje.

33. *WertInvest Hotelbetrieb* primena, kad pagal Direktyvą 2011/92 valstybėms narėms suteikiama didelė diskrecija nustatyti ribines vertes arba kriterijus, kuriuos pasiekus atsiranda pareiga atlikti urbanizavimo projekto poveikio aplinkai vertinimą. PAV įstatyme nustatytos atitinkamos ribinės vertės neviršija šios diskrecijos ribų. Pasak *WertInvest Hotelbetrieb*, urbanizavimo projektai, kurie neatitinka ribinių verčių, pavyzdžiui, nustatytų PAV įstatyme, veikiausiai neturės reikšmingo poveikio aplinkai. Visų pirma tokių projektų nereikia nagrinėti kiekvienu konkrečiu atveju, siekiant nustatyti, ar reikia atlikti poveikio aplinkai vertinimą, net jeigu jie buvo vykdomi UNESCO pasaulio paveldo vietovėje.

34. Atsižvelgdama į šios išvados 23 punkte nurodytą pažeidimo nagrinėjimo procedūrą Austrijos vyriausybė dėl pirmojo ir antrojo klausimų nepateikė jokių pastabų.

35. Vykstant teisminiam nagrinėjimui *Magistrat der Stadt Wien* (Vienos miesto savivaldybė) teigė, kad naujasis *Haymarket* projektas negalėjo būti laikomas urbanizavimo projektu, kaip apibrėžta Direktyvoje 2011/92, atsižvelgiant į tai, kaip ji buvo perkelta į nacionalinę teisę. Vis dėlto ji pripažino, kad net mažos apimties projektas gali turėti reikšmingą poveikį aplinkai, visų pirma kai jis vykdomas UNESCO pasaulio paveldo vietovėje. Nors ji teigė, kad naujasis *Haymarket* projektas neturės jokio reikšmingo poveikio aplinkai, atsakydama į klausimus pripažino, kad, neatlikus poveikio aplinkai vertinimo, negalima atmesti jo galimybes.

36. Komisija pažymi, kad Direktyvoje 2011/92 sąvoka „urbanizavimo projektai“ neapibrėžta. Vis dėlto jos II priedo 10 dalies b punkte kaip tokių projektų pavyzdys nurodyta prekybos centrų ir automobilių stovėjimo aikštelių statyba. Taigi, atsižvelgiant į šios direktyvos tikslą, sąvoka „urbanizavimo projektai“ reiškia pastatus ir viešąsias erdves, kurios dėl savo pobūdžio, dydžio arba vietos daro poveikį aplinkai, panašų į tų prekybos centrų ir automobilių stovėjimo aikštelių poveikį. Šį teiginį Komisija grindžia dviem argumentais.

37. Pirma, nors Komisija pripažįsta, kad Direktyva 2011/92 valstybėms narėms suteikia didelę diskreciją nustatyti urbanizavimo projektų, dėl kurių turi būti atliekamas poveikio aplinkai vertinimas, klases, šios direktyvos 2 straipsnio 1 dalyje reikalaujama, kad valstybės narės užtikrintų, kad būtų atliktas projektų, kurie gali sukelti reikšmingų padarinių aplinkai dėl savo pobūdžio, dydžio arba vietos, poveikio aplinkai vertinimas. Valstybė narė, kuri ribines vertes nustato neatsižvelgusi į ubranizavimo projektų, galinčių turėti reikšmingų padarinių aplinkai, pobūdį, dydį arba vietą, viršija jai suteiktos diskrecijos ribas.

38. Komisija teigia, kad, atsižvelgiant į tokius veiksnius, kaip gyvūnija ir augalija, dirvožemis, vanduo, klimatas arba kultūros paveldas, net mažos apimties projektas gali daryti reikšmingą poveikį aplinkai, jei vykdomas jautrioje zonoje. Šiomis aplinkybėmis ji pateikia nuorodą į Direktyvos 2011/92 III priedą, susijusį su atrankos kriterijais, siekiant nustatyti, ar dėl projektų pagal šios direktyvos 4 straipsnio 3 dalį turėtų būti atliekamas poveikio aplinkai vertinimas. Šios direktyvos III priedo 2 dalies c punkto viii papunktyje, susijusiame su „projektų vieta“, nustatyta, kad būtina atsižvelgti į geografinių vietovių, kurioms projektas gali daryti poveikį, aplinkos jautrumą, ypatingą dėmesį skiriant natūralios aplinkos, įskaitant kraštovaizdžius ir istorinės, kultūrinės ar archeologinės svarbos vietas, buferiniam pajėgumui. Šiuo klausimu Komisija tvirtina, kad projektas, pagal kurį istorinę vertę turinčioje vietoje statomas daugiaaukštis pastatas, gali daryti didelį poveikį aplinkai, net jei šis projektas užima palyginti nedidelį plotą.

39. Atsižvelgdama į tai, kas išdėstyta, Komisija mano, kad tiek, kiek PAV įstatyme neatsižvelgiama į urbanizavimo projektų, kaip antai nagrinėjamo pagrindinėje byloje, vietą, visų pirma istorinės ar kultūrinės svarbos vietovėse, jis yra nesuderinamas su Direktyva 2011/92.

40. Antra, Komisija teigia, kad nacionalinės teisės aktuose nustatytos ribinės vertės praktiškai negali panaikinti pareigos atlikti poveikio aplinkai vertinimą atsižvelgiant į tam tikras projektų kategorijas, kaip, atrodo, yra PAV įstatymo atveju. Komisija atkreipia dėmesį į tai, kad pagal tą teisės aktą Austrijos valdžios institucijos nurodė, jog laikotarpiu nuo 2005 m. iki 2019 m. 53 iš 59 urbanizavimo projektų nereikėjo atlikti poveikio aplinkai vertinimo.

41. Mano nuomone, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas kelia du pagrindinius klausimus: ką reiškia sąvoka „urbanizavimo projektas“ tuo atveju, kai tam tikri pastatai, numatyti tame projekte, *in situ* yra pastatyti prieš pradėdant vykdyti projektą; ir, ar nacionalinės teisės aktas, pagal kurį būtinybė atlikti poveikio aplinkai vertinimą priklauso nuo to, ar projektas pasieks tam tikras ribines vertes, susijusias su užimamu žemės paviršiaus plotu ir bendru patalpų plotu, neprieštarauja Direktyvai 2011/92.

42. Dėl pirmojo iš šių klausimų pažymėtina, kad Direktyvos 2011/92 1 straipsnio 2 dalies a punkte sąvoka „projektas“ apibrėžiama kaip statybos darbai arba kitų objektų ar veiklos planų vykdymas. Nors šioje direktyvoje sąvoka „urbanizavimo projektas“ iš esmės neapibrėžta, šios direktyvos II priedo 10 dalies b punkte pateikiami du urbanizavimo projektų pavyzdžiai (kurių sąrašas nėra baigtinis), t. y. prekybos centrų ir automobilių stovėjimo aikštelių statyba. Remiantis Komisijos dokumentu dėl Direktyvos 2011/92 I ir II prieduose nurodytų projektų kategorijų apibrėžčių aiškinimo¹⁶, urbanizavimo projektų kategorija turėtų būti aiškinama plačiai, kad apimtų tokius projektus, kaip autobusų garažai ar traukinių depai, gyvenamųjų namų statyba, ligoninės,

¹⁶ PAV direktyvos I ir II prieduose nustatytų projektų kategorijų apibrėžčių išaiškinimas 2015 m., p. 49 ir 50, skelbiama internete https://ec.europa.eu/environment/eia/pdf/cover_2015_en.pdf

universitetai, sporto stadionai, kino teatrai, teatrai, koncertų salės ir kiti kultūros centrai¹⁷. Laikydamasis šio požiūrio Teisingumo Teismas nusprendė, kad laisvalaikio centro, kuriame numatyta įrengti kino teatro kompleksą, statyba yra urbanizavimo projektas¹⁸.

43. Teisingumo Teismas yra nekartą pažymėjęs, kad Direktyvos 2011/92 taikymo sritis yra plati, o tikslas itin abstraktus¹⁹. Savo jurisprudencijoje jis nurodo, kad žodis „projektas“ apima darbus, kuriais pakeičiamas esamas statinys²⁰. Be to, atrodo, kad Direktyvos 2011/92 tikslams prieštarauja tai, kad projekto koncepcija apima tik infrastruktūros statybą, todėl į ją neįtraukiami esamų statinių gerinimo ar išplėtimo darbai. Toks ribotas aiškinimas reikštų, kad visi darbai, kuriais pakeičiami esami statiniai, nepaisant darbų apimties, galėtų būti vykdomi, nepaisant iš Direktyvos 2011/92 kylančių pareigų, taigi šiomis aplinkybėmis jos nuostatų taikymui būtų užkirstas kelias²¹.

44. Iš šių pastabų galima daryti išvadą, kad griovimo darbai taip pat yra „projektai“ pagal Direktyvą 2011/92. Urbanizavimo projektai dažnai yra susiję su esamų istorinės ar kultūrinės svarbos pastatų griovimu. Siekiant įvertinti tokių projektų poveikį, *inter alia*, kultūros paveldui, jiems negalima netaikyti Direktyvoje 2011/92 nustatyto poveikio aplinkai vertinimo proceso²². Taigi pagal šią direktyvą integruotas daugiafunkcinės plėtros projektas, kurį sudaro gyvenamieji ir komerciniai pastatai, yra urbanizavimo projektas, įskaitant atvejus, kai tokį projektą sudaro ir esamų statinių rekonstrukcija, ir naujų pastatų statyba.

45. Dėl antrojo klausimo t. y. ar nacionalinės teisės aktuose gali būti nustatyta, kad poveikio aplinkai vertinimas turi būti atliekamas tik tuo atveju, jei projektas pasiekia tam tikras ribas, pagrįstas užimamu žemės paviršiaus plotu ir bendru patalpų plotu, manau, kad Direktyvos 2011/92 4 straipsnio 2 dalyje nustatyta, jog valstybės narės sprendžia, ar šios direktyvos II priede išvardyti projektai turi būti vertinami pagal jos 5–10 straipsnius. Valstybės narės tokį sprendimą gali priimti išnagrinėjusios konkretų atvejį arba nustatydamos ribines vertes ar kriterijus. Pagal Direktyvos 2011/92 4 straipsnio 3 dalį nagrinėjant konkretų atvejį arba nustatant ribines vertes ar kriterijus pagal šio straipsnio 2 dalį atsižvelgiama į atitinkamus III priedo atrankos kriterijus²³.

46. Pagal suformuotą jurisprudenciją, nors pagal Direktyvos 2011/92 4 straipsnio 2 dalį valstybėms narėms suteikiama tam tikra diskrecija nustatant projektų, kuriuos reikia įvertinti arba kuriems tuo tikslu reikia nustatyti taikytinus kriterijus ir (arba) ribines vertes, rūšis, ši diskrecija apribojama atsižvelgiant į bendrą šios direktyvos 2 straipsnio 1 dalyje nustatytą pareigą atlikti poveikio vertinimą dėl projektų, kurie dėl savo pobūdžio, dydžio arba vietos gali sukelti reikšmingų padarinių aplinkai²⁴.

¹⁷ Ten pat, p. 51.

¹⁸ 2006 m. kovo 16 d. Sprendimas *Komisija / Ispanija* (C-332/04, nepaskelbtas Rink., EU:C:2006:180, 83–87 punktai).

¹⁹ 2008 m. vasario 28 d. Sprendimas *Abraham ir kt.* (C-2/07, EU:C:2008:133, 32 punktas) ir 2018 m. gegužės 31 d. Sprendimas *Komisija / Lenkija* (C-526/16, nepaskelbtas Rink., EU:C:2018:356, 54 punktas).

²⁰ Žr. 2008 m. vasario 28 d. Sprendimą *Abraham ir kt.* (C-2/07, EU:C:2008:133, 23 ir 33 punktai) ir 2011 m. kovo 17 d. Sprendimą *Brussels Hoofdstedelijk Gewest ir kt.* (C-275/09, EU:C:2011:154, 27 punktas).

²¹ 2008 m. vasario 28 d. Sprendimas *Abraham ir kt.* (C-2/07, EU:C:2008:133, 32 punktas).

²² 2011 m. kovo 3 d. Sprendimas *Komisija / Airija* (C-50/09, EU:C:2011:109, 97–100 punktai).

²³ Kurie išsamiai atkartoti šios išvados 10–12 punktuose.

²⁴ 1999 m. rugsėjo 21 d. Sprendimas *Komisija / Airija* (C-392/96, EU:C:1999:431, 64 punktas), 2008 m. vasario 28 d. Sprendimas *Abraham ir kt.* (C-2/07, EU:C:2008:133, 37 punktas), 2009 m. spalio 15 d. Sprendimas *Komisija / Nyderlandai* (C-255/08, nepaskelbtas Rink., EU:C:2009:630, 32 punktas), 2015 m. vasario 11 d. Sprendimas *Marktgemeinde Straßwalchen ir kt.* (C-531/13, EU:C:2015:79, 40 punktas) ir 2018 m. gegužės 31 d. Sprendimas *Komisija / Lenkija* (C-526/16, nepaskelbtas Rink., EU:C:2018:356, 60 punktas).

47. Atsižvelgiant į atsargumo principą, kuris yra vienas iš aukšto lygio apsaugos, kurios Europos Sąjunga siekia aplinkos teisės srityje, pagrindų ir kuriuo remiantis turi būti aiškinama Direktyva 2011/92, reikšmingų padarinių aplinkai pavojus atsiranda tuo atveju, kai, remiantis objektyvia informacija, negalima atmesti galimybės, kad projektas, tikėtina, sukels tokių reikšmingų padarinių²⁵.

48. Direktyvos 2011/92 4 straipsnio 2 dalyje numatyti kriterijai ir ribinės vertės sukurti taip, kad palengvintų bet kurio atitinkamo projekto faktinių ypatumų nagrinėjimą, siekiant nustatyti, ar reikia įvertinti jo poveikį aplinkai²⁶. Valstybė narė, kuri nustato tokio lygio kriterijus ir (arba) ribines vertes, kad praktiškai visiems tam tikros rūšies projektams taikoma reikalavimo atlikti poveikio aplinkai vertinimą išimtis, viršija jai pagal Direktyvos 2011/92 2 straipsnio 1 dalį ir 4 straipsnio 2 dalį suteiktos diskrecijos ribas, išskyrus atvejus, kai visa projektų, kuriems taikoma tokia išimtis, kategorija, remiantis objektyvia informacija, gali būti laikoma nesukeliančia reikšmingų padarinių aplinkai²⁷.

49. Be to, pagal Direktyvos 2011/92 4 straipsnio 3 dalį valstybės narės įpareigojamos atsižvelgti į šios direktyvos III priede išdėstytus atrankos kriterijus nustatydamos juos ir (arba) ribines vertes, į kurias pateikta nuoroda direktyvos 4 straipsnio 2 dalyje²⁸. Iš to darytina išvada, kad valstybė narė, kuri kriterijus ir (arba) ribas nustatytų atsižvelgdama tik į šių projektų mastą, bet ne į jų pobūdį ar vietą, viršytų jai pagal Direktyvos 2011/92 2 straipsnio 1 ir 4 straipsnio 2 dalis suteiktos diskrecijos ribas²⁹. Net ir mažos apimties projektas gali sukelti reikšmingų padarinių aplinkai, jei įgyvendinamas vietoje, kurioje šios direktyvos 3 straipsnyje išvardyti aplinkos veiksniai yra paveikūs net ir esant nedideliame pakeitimui³⁰. Taip pat tikėtina, kad projektas turės reikšmingų padarinių, jeigu, atsižvelgiant į jo pobūdį ir, nepaisant jo dydžio, yra pavojus, kad jis sukels esminį arba neištaisomą tų aplinkos veiksnių pakitimą³¹. Jeigu valstybė narė naudoja ribines vertes, kad įvertintų poreikį atlikti poveikio aplinkai vertinimą, taip pat būtina, kad ji atsižvelgtų į tokius veiksnius, kaip projektų pobūdis ar vieta, pavyzdžiui, nustatydama įvairias prie projekto dydžio pritaikytas ribines vertes ir jas taikydama pagal projekto pobūdį arba vietą³².

50. Taigi Teisingumo Teismo jurisprudencijoje patvirtinama tai, kas galėjo atrodyti kaip neginčijamas teiginys, kad nėra jokios priežasties manyti, jog miestuose vykdomų urbanizavimo projektų poveikis aplinkai yra mažas arba jo apskritai nėra, visų pirma atsižvelgiant į su tokiais vertinimu susijusių veiksnių sąrašą³³.

²⁵ 2018 m. gegužės 31 d. Sprendimas *Komisija / Lenkija* (C-526/16, nepaskelbtas Rink., EU:C:2018:356, 67 punktą).

²⁶ 2013 m. kovo 21 d. Sprendimas *Salzburger Flughafen* (C-244/12, EU:C:2013:203, 30 punktą) ir 2015 m. vasario 11 d. Sprendimas *Marktgemeinde Straßwalchen ir kt.* (C-531/13, EU:C:2015:79, 41 punktą).

²⁷ 1999 m. rugsėjo 21 d. Sprendimas *Komisija / Airija* (C-392/96, EU:C:1999:431, 75 punktą), 2009 m. spalio 15 d. Sprendimas *Komisija / Nyderlandai* (C-255/08, nepaskelbtas Rink., EU:C:2009:630, 42 punktą) ir 2018 m. gegužės 31 d. Sprendimas *Komisija / Lenkija* (C-526/16, nepaskelbtas Rink., EU:C:2018:356, 61 punktą).

²⁸ 2009 m. spalio 15 d. Sprendimas *Komisija / Nyderlandai* (C-255/08, nepaskelbtas Rink., EU:C:2009:630, 33 punktą), 2013 m. kovo 21 d. Sprendimas *Salzburger Flughafen* (C-244/12, EU:C:2013:203, 32 punktą) ir 2018 m. vasario 28 d. Sprendimas *Comune di Castelbellino* (C-117/17, EU:C:2018:129, 38 punktą). Šie kriterijai išdėstyti šios nuomonės 10–12 punktuose.

²⁹ 1999 m. rugsėjo 21 d. Sprendimas *Komisija / Airija* (C-392/96, EU:C:1999:431, 65 punktą), 2008 m. vasario 28 d. Sprendimas *Abraham ir kt.* (C-2/07, EU:C:2008:133, 38 punktą) ir 2009 m. spalio 15 d. Sprendimas *Komisija / Nyderlandai* (C-255/08, nepaskelbtas Rink., EU:C:2009:630, 35 punktą). Šiuo klausimu taip pat žr. 2013 m. kovo 21 d. Sprendimą *Salzburger Flughafen* (C-244/12, EU:C:2013:203, 35 punktą).

³⁰ 1999 m. rugsėjo 21 d. Sprendimas *Komisija / Airija* (C-392/96, EU:C:1999:431, 66 punktą) ir 2011 m. gegužės 26 d. Sprendimas *Komisija / Belgija* (C-538/09, EU:C:2011:349, 55 punktą). Šiuo klausimu taip pat žr. 2009 m. spalio 15 d. Sprendimą *Komisija / Nyderlandai* (C-255/08, nepaskelbtas Rink., EU:C:2009:630, 30 punktą).

³¹ 1999 m. rugsėjo 21 d. Sprendimas *Komisija / Airija* (C-392/96, EU:C:1999:431, 67 punktą).

³² Ten pat, 70 punktą.

³³ 2006 m. kovo 16 d. Sprendimas *Komisija / Ispanija* (C-332/04, neskelbiama Rinkinyje, EU:C:2006:180, 80 punktą).

51. Iš prašymo priimti prejudicinį sprendimą atrodo, kad dėl urbanizavimo projektų, kaip jie apibrėžti PAV įstatyme, poveikio aplinkai vertinimą reikia atlikti tik tuomet, kai jie užima ne mažiau kaip 15 ha žemės paviršiaus ploto, o jų bendras patalpų plotas viršija 150 000 m². PAV įstatymo 1 priedo 18 eilutės b punkto 2 stulpelyje nenumatyta jokių ribinių verčių arba kriterijų, susijusių su urbanizavimo projektų vieta arba pobūdžiu, dėl kurių atsirastų pareiga atlikti poveikio aplinkai vertinimą.

52. Be to, šio punkto 3 stulpelyje, susijusiam su poreikiu kiekvienu konkrečiu atveju nagrinėti poreikį atlikti poveikio aplinkai vertinimą, neminima šio įstatymo 2 priede nurodyta A kategorija, susijusi su specialia teritorijų, pavyzdžiui, UNESCO pasaulio paveldo vietovių, apsauga. Atitinkamai PAV įstatyme neapertas poreikis kiekvienu konkrečiu atveju atlikti urbanizavimo projekto poveikio aplinkai vertinimą, kai jis vykdomas į UNESCO pasaulio paveldo sąrašą įtrauktoje vietovėje.

53. Atsižvelgdamas į tai, kas išdėstyta, siūlau Teisingumo Teismui į pirmąjį ir antrąjį prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusių teismo užduotus klausimus atsakyti taip, kad pagal Direktyvos 2011/92 4 straipsnio 2 ir 3 dalis, siejamas su jos II priedo 10 dalies b punktu ir III priedo 2 dalies c punkto viii papunkčiu, draudžiama nacionalinės teisės aktuose nustatyti, kad dėl urbanizavimo projektų turi būti atliekamas poveikio aplinkai vertinimas tik tuo atveju, kai jis užima ne mažiau kaip 15 ha žemės paviršiaus ploto, o jo bendras patalpų plotas viršija 150 000 m², neatsižvelgiant į projektų vietą, taip atmetant galimybę kiekvienu konkrečiu atveju išnagrinėti poreikį atlikti urbanizavimo projekto poveikį aplinkai, kai jis įgyvendinamas istorinės, kultūrinės ar archeologinės svarbos vietovėse, pavyzdžiui, UNESCO pasaulio paveldo vietovėje.

C. Dėl trečiojo klausimo

54. Trečiuoju klausimu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas siekia išsiaiškinti, ar pagal Direktyvos 2011/92 4 straipsnio 3 dalį, siejamą su jos III priedu, draudžiama nacionalinės teisės aktus, pagal kuriuos vertinant, ar reikia atlikti poveikio aplinkai vertinimą dėl urbanizavimo projekto ir kitų projektų kumuliacijos, atsižvelgiama tik į panašius urbanizavimo projektus, jeigu jie buvo patvirtinti per pastaruosius penkerius metus, bet dar neįgyvendinti, ir jeigu numatomas urbanizavimo projektas sudaro ne mažiau kaip 25 % atitinkamos ribinės vertės.

55. *WertInvest Hotelbetrieb* mano, kad trečiasis klausimas yra visiškai hipotetinis, todėl šiuo atžvilgiu nepateikė jokių pastabų.

56. Austrijos vyriausybė teigia, kad PAV įstatymu į nacionalinę teisę teisingai perkeliama pareiga atsižvelgti į projektų kumuliaciją. Pirma, atsižvelgdamas į savo diskrecijos ribas Austrijos teisės aktų leidėjas nustatė, kad tik dėl projektų, pasiekusių ne mažiau kaip 25 % atitinkamų ribinių verčių, gali atsirasti poreikis išnagrinėti jų kumuliaciją kartu su kitais projektais. Šia taisykle siekiama atmesti mažos apimties projektus, kurių poveikis aplinkai yra nereikšmingas. Antra, Austrijos vyriausybė teigia, kad kumuliacijos taisyklę tinkama taikyti tik tiems projektams, kurie buvo patvirtinti per pastaruosius penkerius metus, tačiau dar neįvykdyti, nes jau įvykdyti projektai yra anksčiau egzistavusio miesto architektūros paveldo dalis.

57. Komisija teigia, kad nustatant, ar reikėtų įvertinti projekto poveikį aplinkai, pareiga atsižvelgti į kumuliacinį poveikį neapsiriboja tik tos pačios rūšies arba tai pačiai kategorijai priklausančiais projektais. Svarbu tai, ar tikėtina, kad atitinkamas projektas sukels reikšmingų padarinių aplinkai

dėl kitų esamų arba patvirtintų projektų buvimo. Šiomis aplinkybėmis pagal nacionalinės teisės aktą negalima atmesti galimybės atsižvelgti į įvykdytus projektus arba projektus, kurie buvo patvirtinti anksčiau nei prieš penkerius metus.

58. Direktyvos 2011/92 III priede „4 straipsnio 3 dalyje nurodyti atrankos kriterijai“ išvardyti kriterijai, pagal kuriuos nustatoma, ar dėl tos direktyvos II priede išvardytų projektų turi būti atliekamas poveikio aplinkai vertinimas. Minėto III priedo 1 dalyje ir 3 dalies g punkte reikalaujama, kad kumuliacija su kitais esamais ir (arba) patvirtintais projektais būtų nagrinėjama atsižvelgiant į projektų ir jų poveikio charakteristikas.

59. Iš Teisingumo Teismo jurisprudencijos matyti, kad gali prireikti atsižvelgti į kumuliacinį projektų poveikį siekiant išvengti Sąjungos teisės aktais siekiamo tikslo apėjimo išskaidant projektus, kurie, jei būtų vykdomi kartu, galėtų sukelti reikšmingų padarinių aplinkai, kaip apibrėžta Direktyvos 2011/92 2 straipsnio 1 dalyje³⁴.

60. Vadinas, spręsdama, ar turi būti įvertintas projekto poveikis aplinkai, nacionalinė institucija turi išnagrinėti jo potencialą sukelti neigiamų padarinių aplinkai atsižvelgiant į kitus projektus. Toks vertinimas apima ne vien tos pačios rūšies projektus, nes tokį kumuliacinį poveikį gali daryti tiek tos pačios kategorijos projektai, tiek skirtingo pobūdžio projektai, pavyzdžiui, urbanizavimo projektas ir transporto infrastruktūros statyba. Taigi nacionalinės institucijos turi išsiaiškinti, ar nagrinėjamo projekto padariniai aplinkai gali būti didesni, palyginti su tais, kurių atsirastų nesant kitų projektų sukeltamų padarinių³⁵.

61. Nepaisant valstybėms narėms suteiktos diskrecijos laisvės į nacionalinę teisę perkeltiant direktyvą, visų pirma nustatant Direktyvos 2011/92 4 straipsnio 2 dalyje nurodytus kriterijus ir ribines vertes, iš šios išvados 49 punkte nurodytos jurisprudencijos galima daryti išvadą, kad mažos apimties projektai gali sukelti reikšmingų padarinių aplinkai. Taigi pagal Direktyvą 2011/92 draudžiami nacionalinės teisės aktai, kuriais nereikalaujama nagrinėti padarinių kumuliaciją, jei numatytas projektas neatitinka tam tikro dydžio kriterijaus, kuris, pavyzdžiui, nagrinėjamas šioje byloje ir pagal kurį reikalaujama, kad projektas pasiektų ne mažiau kaip 25 % taikytinų ribinių verčių.

62. Iš Direktyvos 2011/92 III priedo teksto taip pat darytina išvada, kad valstybės narės turi atsižvelgti į „kitų esamų ir (arba) patvirtintų projektų“ kumuliacinį poveikį. Vis dėlto valstybės narės gali nepaisyti projektų, kurie nebuvo vykdomi arba bent jau nebuvo pradėti, nepaisant to, kad jie buvo patvirtinti prieš kelerius metus, nes, jei nėra administracinių arba teisinių procedūrų, praėjus ilgam laiko tarpui galima manyti, kad tokie projektai veikiausiai nebus vykdomi. Kita vertus, Direktyvoje 2011/92 aiškiai reikalaujama, kad valstybės narės atsižvelgtų į kitų esamų projektų, nepaisant to, kada jie buvo įvykdyti, kumuliacinį poveikį.

63. Taigi siūlau Teisingumo Teismui į trečiąją prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikuso teismo klausimą atsakyti taip, kad pagal Direktyvos 2011/92 4 straipsnio 3 dalį, siejamą su jos III priedu, draudžiami nacionalinės teisės aktai, pagal kuriuos vertinant, ar reikia atlikti poveikio aplinkai vertinimą dėl urbanizavimo projekto ir kitų projektų kumuliacinio poveikio, atsižvelgiama tik į panašius urbanizavimo projektus, išskyrus esamus projektus, ir su sąlyga, kad numatomas urbanizavimo projektas sudaro ne mažiau kaip 25 % atitinkamos ribinės vertės. Jei

³⁴ 2008 m. vasario 28 d. Sprendimas *Abraham ir kt.* (C-2/07, EU:C:2008:133, 27 punktą), 2011 m. kovo 17 d. Sprendimas *Brussels Hoofdstedelijk Gewest ir kt.* (C-275/09, EU:C:2011:154, 36 punktą); 2013 m. kovo 21 d. Sprendimas *Salzburger Flughafen* (C-244/12, EU:C:2013:203, 37 punktą).

³⁵ 2015 m. vasario 11 d. Sprendimas *Marktgemeinde Straßwalchen ir kt.* (C-531/13, EU:C:2015:79, 45 punktą).

nėra vykstančių administracinių ar teisinių procedūrų, pagal Direktyvą 2011/92 valstybėms narėms nedraudžiama projektams, kurių darbai nepradėti ir kurie veikiausiai nebus vykdomi dėl laiko, praėjusio nuo jų galutinio patvirtinimo, taikyti to nagrinėjimo išimtį. Penkerių metų laikotarpio iš esmės pakanka siekiant užtikrinti, kad tokios sąlygos būtų įvykdytos.

D. Dėl ketvirtojo klausimo

64. Ketvirtuoju klausimu siekiama išsiaiškinti, ar, aplinkybėmis, kai valstybės narės institucijos viršija joms pagal Direktyvos 2011/92 2 straipsnio 1 dalį ir 4 straipsnio 2 ir 3 dalis suteiktą diskreciją, šios institucijos turi kiekvienu konkrečiu atveju nagrinėti poreikį atlikti poveikio aplinkai vertinimą, ir, jei taip, ar tas nagrinėjimas apima atitinkamoje vietovėje galiojančių apsaugos tikslų nagrinėjimą, ar turi būti atsižvelgta į visus Direktyvos 2011/92 III priede nustatytus kriterijus.

65. *WertInvest Hotelbetrieb*, Austrijos vyriausybė ir Komisija mano, kad šiomis aplinkybėmis būtina išnagrinėti, ar reikia atlikti poveikio aplinkai vertinimą kiekvienu konkrečiu atveju. Nors *WertInvest Hotelbetrieb* pažymi, kad bet koks toks nagrinėjimas kiekvienu konkrečiu atveju turi apsiriboti projekto padarinių atitinkamiems apaugos tikslams – šiuo atveju tai – istorinės, kultūrinės ar archeologinės svarbos vietovių apsauga, tyrimu, – Austrijos vyriausybė mano, kad reikėtų atsižvelgti į visus Direktyvos 2011/92 III priedo atrankos kriterijus, nors būtų tinkama dėmesį atkreipti į atitinkamos vietovės apsaugos tikslus. Savo ruožtu Komisija teigia, kad nacionalinės institucijos, kiekvienu konkrečiu atveju vertindamos poreikį atlikti poveikio vertinimą, turi atsižvelgti į visus Direktyvos 2011/92 III priede išvardytus atrankos kriterijus.

66. Pagal Teisingumo Teismo jurisprudenciją, jeigu valstybė narė viršija Direktyvos 2011/92 4 straipsnio 2 dalyje, siejamoje su direktyvos 2 straipsnio 1 dalimi ir 4 straipsnio 3 dalimi, jai suteiktą diskreciją dėl to, kad valstybės narės neteislingai į nacionalinės teisės aktus perkėlė toje direktyvoje nustatytas ribines vertes, būtent tos valstybės narės institucijos turi imtis visų priemonių, būtinų užtikrinti, kad projektas būtų nagrinėjamas kiekvienu konkrečiu atveju siekiant nustatyti, ar jis gali sukelti reikšmingų padarinių aplinkai, ir, jei taip, užtikrinti, kad jo poveikis aplinkai būtų įvertintas³⁶.

67. Kaskart nagrinėjant konkretų atvejį, būtina atsižvelgti į Direktyvos 2011/92 III priedo atrankos kriterijus, neišskiriant to, kad individualiu atveju vieni kriterijai gali būti svarbesni už kitus. Poreikis apsaugoti istorinės, kultūrinės ar archeologinės svarbos projekto vietoves yra ypač reikšmingas atsižvelgiant į urbanizavimo projektą, kurį numatyta vykdyti UNESCO pasaulio paveldo vietovėje.

68. Taigi siūlau Teisingumo Teismui į ketvirtąjį prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo klausimą atsakyti taip, kad aplinkybėmis, kai valstybės narės institucijos viršija joms pagal Direktyvos 2011/92 2 straipsnio 1 dalį ir 4 straipsnio 2 ir 3 dalis suteiktą diskreciją, jos turi kiekvienu konkrečiu atveju išnagrinėti poreikį atlikti poveikio vertinimą, atsižvelgdamos į šios direktyvos III priede nustatytus kriterijus.

³⁶ Šiuo klausimu žr. 2013 m. kovo 21 d. Sprendimą *Salzburger Flughafen* (C-244/12, EU:C:2013:203, 41–43 punktai). Šiuo klausimu taip pat žr. 1996 m. spalio 24 d. Sprendimą *Kraaijeveld ir kt.* (C-72/95, EU:C:1996:404, 59 ir 60 punktai) ir 1999 m. rugsėjo 16 d. Sprendimą *WWF ir kt.* (C-435/97, EU:C:1999:418, 70 ir 71 punktai).

V. Išvada

69. Atsižvelgdamas į tai, kas išdėstyta, siūlau Teisingumo Teismui taip atsakyti į *Verwaltungsgericht Wien* (Administracinis teismas, Viena, Austrija) pateiktus klausimus:

1. 2011 m. gruodžio 13 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2011/92/ES dėl tam tikrų valstybės ir privačių projektų poveikio aplinkai vertinimo, iš dalies pakeistos 2014 m. balandžio 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2014/52/ES, 4 straipsnio 2 ir 3 dalys, siejamos su šios direktyvos II priedo 10 dalies b punktu ir III priedo 2 dalies c punkto viii papunkčiu,

turi būti aiškinamos taip, kad:

pagal jas draudžiama priimti nacionalinės teisės aktus, kuriuose nustatyta, kad urbanizavimo projektų poveikio aplinkai vertinimas atliekamas tik tada, kai jie užima ne mažiau kaip 15 ha žemės paviršiaus ploto ir jų bendras patalpų plotas viršija 150 000 m², neatsižvelgiant į jų buvimo vietą, taip nereikalaujant kiekvienu konkrečiu atveju nagrinėti, ar reikia įvertinti urbanizavimo projektų poveikį aplinkai, kai jie įgyvendinami istorinės, kultūrinės ar archeologinės svarbos vietovėse, pavyzdžiui, UNESCO pasaulio paveldo vietovėse.

2. Direktyvos 2011/92 4 straipsnio 3 dalis, siejama su šios direktyvos III priedu,

turi būti aiškinama taip, kad:

pagal ją draudžiama priimti nacionalinės teisės aktus, pagal kuriuos vertinant, ar poveikio aplinkai vertinimas yra būtinas dėl urbanizavimo projekto ir kitų projektų kumuliacinio poveikio, turi būti atsižvelgiama tik į panašius urbanizavimo projektus, išskyrus esamus projektus ir jeigu numatytas urbanizavimo projektas sudaro ne mažiau kaip 25 % atitinkamos ribinės vertės. Jei nėra vykstančių administracinių ar teisinių procedūrų, pagal Direktyvą 2011/92 valstybėms narėms nedraudžiama projektams, kurių darbai nepradėti ir kurie veikiausiai nebus vykdomi dėl laiko, praėjusio nuo jų galutinio patvirtinimo, taikyti to nagrinėjimo išimtį. Penkerių metų laikotarpio iš esmės pakanka siekiant užtikrinti, kad tokios sąlygos būtų įvykdytos.

3. Direktyvos 2011/92 2 straipsnio 1 dalis ir 4 straipsnio 2 ir 3 dalys

turi būti aiškinamos taip, kad:

aplinkybėmis, kai valstybės narės valdžios institucijos viršija pagal šias nuostatas joms suteiktą diskreciją, jos turi kiekvienu konkrečiu atveju išnagrinėti būtinybę atlikti poveikio aplinkai vertinimą, atsižvelgdamos į visus šios direktyvos III priede nurodytus kriterijus.